

Eva Střížovská: Českému dialogu bude 30 let
(přednesla Marina Hofmanová)

V roce 1990 jsem se rozhodla - plna energie a radostné euforie - založit časopis pro Čechy doma i v zahraničí. Z Austrálie se tehdy vrátil můj kamarád Petr Rada, který u protinožců vydával *Hlasy Čechů a Slováků*. (Petr byl textař a mimo jiné napsal slavnou píseň *Modlitba* pro Martu Kubišovou.) Protože jsem za komunismu pracovala jako hudební recenzentka a redaktorka, usoudila jsem, že by to mohlo být pro ten nápad dobré – on emigrant, já zkušená redaktorka.

A tak jsme 13. prosince 1990 vydali nulté číslo časopisu *Český dialog*. Poslali jsme zdarma tisíc výtisků do zahraničí na adresy, které nám někdo dal. Přihlásilo se 37 čtenářů. S dalším číslem, tedy prvním v roce 1991, to bylo stejné. Zase asi 35 lidí. Ale to nevadilo, protože jsme dostali moc milé ohlasy. Jenže tak malé množství odběratelů Petr Rada neustál a přestal spolupracovat. Já jsem však v práci pokračovala, i když za velmi těžkých podmínek. Žádné peníze, nefunkční tiskárny, pražádná distribuce. Ale nevzdala jsem se, protože přicházely krásné dopisy a poznávala jsem zajímavé lidi a dokonce báječné autory ze zahraničí.

Asi po třech letech útrap si časopisu všimli zástupci Ministerstva zahraničí. A nabídli, že časopis vezmou do své péče a že ho mohu vydávat z Černínského paláce v důstojných podmínkách. Bohužel jsem to musela odmítnout – časopis musí zůstat nezávislý, v tom je jeho největší hodnota! Na ministerstvu byli tehdy rozumní lidé a souhlasili s tím, že budou tedy časopis jen kupovat a posílat jej na ambasády, Česká centra a krajanské spolky. Tak to vydrželo další tři roky a bylo to skvělé. Vůbec do obsahu nemluvili a jen hotový časopis posílali do světa. A čtenářů i autorů přibývalo.

Český dialog se také časem odstěhoval z mé ložnice na pražském sídlišti do báječných prostor v domě Martina Jana Stránského (vnuka zakladatele Lidových novin), kde měla redakce veškeré profesionální zázemí. Jeho úroveň se velice zvýšila. Měli jsme redakční radu, v níž zasedali moudří muži jako Jiří Ješ, Bohuslav Hynek, Petr Brod, Alexander Tomský, Jan Sokol, Stanislav Brouček, Rudolf Battěk, Martin J. Stránský. Tato moc příjemná doba trvala také asi tři roky.

Pak se vyměnila vláda, na ministerstva přišli jiní lidé a odebrání *Českého dialogu* z Ministerstva zahraničních věcí bylo zrušeno. V redakci nás navštívila nová soudružka, která nám sdělila, že budou mít svůj časopis. Ano, byly to *České listy*, okopírovaný *Český dialog* s jiným názvem. Samozřejmě jsem se bránila, ale marně. Snad mi budiž útěchou, že se tento nemastný, neslaný časopis dožil pouze věku pěti let, i když byl ministersky financován, zatímco nikým nefinancovaný *Český dialog* pokračuje už rokem dvacátým osmým. Od roku 2013 přešel z tištěné do elektronické podoby na webové stránky, kde pokračuje dál. Je ale pravda, že ho nejspíš k jeho třicátinám zruším docela. Doba se změnila, komunikace mezi námi přes oceány je celkem bez problémů. Krajané ze světa jezdí do České republiky, lidé odtud zase do světa. Hlavní důvody existence tohoto časopisu pominuly.

Ale! Ta doba, zvláště v prvních, devadesátých letech byla tak překypující událostmi, politikou, kulturou, novými a zajímavými lidmi okolo nás, že se hluboce otiskla do mého časopisu. Měla jsem také možnosti cestovat za krajany do světa a získávat tak nezastupitelné poznatky a zážitky. Napsala jsem o tom několik knížek a nyní píši tu největší – o 28 letech *Českého dialogu*. Nese pracovní název *Český dialog aneb Z deníčku vydavatelky*.

Forma deníčku v mém naivistickém podání se střídá se články moudrých autorů i čtenářů. Josef Škvorecký, Jaroslav Strnad, Jan Stránský, Martin Jan Stránský, Jiří Loewy, Ota Ulč, Misha Swinkels, Karel Pokorný, Alexander Tomský, Benjamin Kuras a mnozí a mnozí další z domova i ze světa jsou třešničkami na dortu, který redakční pejsek s kočičkou naplnili politickými a společenskými knedlíky, omáčkou z mého cestování a potkávání lidí v Austrálii, USA, Kanadě, Evropě a Jižní Americe, a se zákusky článků redaktorek Mariny Hužvárové, Martiny Fialkové, Jany Volfové a mnoha jiných.

Kniha bude plná obrázků a dostanete ji v běžné distribuci, protože mám tentokrát slušného vydavatele. Náklad ještě není stanoven, takže, máte-li zájem, hlase se už nyní.

Zamýšlím knihu vydat ještě tento rok, i když začátky této práce byly hodně těžké, protože až do roku 2001 nebyl *Český dialog* na internetu. Všechny zajímavosti (a že jich bylo!) se musely skenovat, převádět do jiných formátů či opisovat. Nyní jsem se už dopracovala do ročníků po roce 2010, takže články vybírám jako rozinky z webu. Ještě seřadit kapitoly, najít patřičné obrázky, přečíst a vyházet zbytečnosti. A přát si, aby knihu lidé četli a aby se jim líbila.

Text Mariny Hofmanové

S Českým dialogem mě pojí čtvrtstoletí společné cesty, někdy ruku v ruce, jindy trochu s odstupem. Ale vždycky s nadšením a vděkem za spousty krásných setkání s nesmírně zajímavými lidmi, s nimiž mi bylo ctí a potěšením dělat (až do letoška pod jménem Hužvárová) rozhovory a články pro Český dialog a nejen pro něj. Přesně s takovými osobnostmi, jaké se účastní dnešní konference. A když už se koná pod mottem globalizace, pak musím rovnou vyzdvihnout komeniologickou vědeckou práci, s níž nás zde seznámila paní Blanka Karlsson. Vždyť Jan Amos Komenský je prototypem globální osobnosti v tom nejlepším slova smyslu.

Prožila jsem s Evou Střížovskou výše zmíněnou dobu „rozvodu“ s Ministerstvem zahraničních věcí s nezapomenutelnou schůzkou v Černínském paláci. Za okny nádherný slunečný den v oněch končících devadesátých letech dnes už minulého století, v němž jsme spolu s Evou obhajovaly nezávislý časopis v předem rozhodnutém – a prohraném – souboji, prý: „Tak se ukáže, který časopis bude lepší.“ Jaké bylo následné překvapení mnoha lidí, že se nevzdáváme, ba naopak, že jako Ivce bráníme naše dílo. Byla to doba těžká a současně hrdá a krásná. Ráda bych zde také připomněla plejádu autorů a prakticky neviditelných, avšak nesmírně důležitých pomocníků, bez nichž by Český dialog nikdy nemohl dosáhnout oné zmiňované pestrosti. Někteří vydrželi dlouho, jiní jen krátce, ale všichni zanechali nějakou stopu.

S Českým dialogem jsem se poprvé setkala na přelomu roků, kdy zaniklo společné Československo, aby se zrodily dva samostatné státy. Je to už dlouhých 25 let. Čtvrtstoletí, kterému vděčím mj. za to, že tady dnes mohu vidět tolik známých tváří, tolik přátel z různých koutů světa. A je jen dobře, že se lidé dávno mohou stýkat nejenom prostřednictvím časopisu. Globalizaci díky, ale někdy možná i navzdory. A tak úplně závěrem děkuji panu Pokornému z Mnichova za neglobálně odvážný a pragmatický příspěvek k aktuálnímu dění. Děkuji vám za pozornost a přeji krásné dny v Praze.